

Înse de dôue ori în septemana: Joi-a si
Dominoa'; era candu va pretinde im-
portanti materioloru, va fi de trei său
de patru ori în septemana.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patriu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate:
anu intregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

Telegramu:

Sibiu, 6 nov. n.

Pentru nepregatirea obiectelor si
tempulu inaintat de ierna, Congresul
national nu se convoca pana la anul.
Consistoriul metropolitan bine comple-
tatu, lucrando dôue dile intrege in plenu,
astadi incepe in senate.

Statulu, si statulu, si — totu
statulu!

Da, cu acésta parola — de la 1849,
pan' la 1866, *siepte-spre-dieci ani*, mal-
trata si necasi poporale sale Austria, im-
pedecandu-ki libertatea, cultur'a si des-
voltarea loru *nationale, naturale*; si —
totu cu acésta parola in gura, domnii
magiari, incredintii si favoritii monar-
chului nostru, dela 1861 pana astadi,
deja peste cinci-spre-dieci ani, ni tortu-
rara, inversiunara si strainetara spiretele,
ne seracira infricosatu — materialmente
si spiritualmente; — demoralisara totulu,
adusera tiér'a la sépa de lemn, — mo-
narchia la sòrtea Turciei!

Statulu — mai pre susu de tóte;
— *interesului statului trebuie sè se sub-
ordine si sacrifice — tóte alte interese;*
— *candu statulu este in nevoia, — de-
tiere si de popora, de pretensiunile si va-
ietele cetatiilor — nu pote sè fie nici
vorba!*

Asiá suna parol'a.

Ei bine: ce este statulu? Ce va sè
dica acestu cuventu de dôue silabe si de
siepte litere??

In lumea culta, sciunt'a politica —
definease acestu cuventu, acestu conceptu
— asiá: este o **institutiune publică**,
o **insocire organisata**, a unui său a
mai multoru popora, intr'un'a său mai
multe tiere, dupa anumite principia de
dreptu, spre supremulu scopu morale, de
a inlesni si asecurá — comunulu pro-
gresu in cultura, comun'a desvoltare mu-
teriale si spirituale, spre comuna bunastare
— publica si particolaria.

Va sè dica: *pacea, liniscea, cultur'a,*
progresulu si desvoltarea, si asiá dara
bunastarea si fericirea tuturor, — acest'a
este moralul si rationabilele scopu alu
statului. Adeca statulu — nu este scopu,
ci *medilociu, modu, institutu*; ér natur'a —
ori-cárui medilociu, modu, institutu e, că
— déca nu corespunde, nu-si implenesc
chiamarea, ori trebue reformatu, adeca
dresu său schimbatu, ori — déca acésta
nu se admite, său nu este cu potinta, —
trebue nimicitu si inlocuitu prin alte com-
binatiuni, mai rationali, mai corespun-
ditore la scopu!

Ei bine: de ce la noi, unde toti in
statulu nostru — ain ajunsu in dôg'a es-
tremei nemultiamiri comuni, unde nime
nu mai pote dice, că statulu si-impli-
nesce chiamarea sa logica si morale, —
unde statulu, asiá cum este elu astadi, in
man'a nemtilor de peste Laita, si a
domnilor magiari de diu coci, — in locu
sè fie *medilocitoriu de progresu, bunas-
tare, fericire pentru popora si pentru ceta-
tiani*, elu tocmai din contra este apesatoriu
si seracitoriu pentru toti, — de ce cei de la
potere, cari prin netrebnic'a loru ne
adusera unde suntemu, totu mereu striga:
— *statulu si statulu*; — *statului sè
ne inchinam*; *statului sè ni sacrificam* —
tóte, tóta aveera, tóta sudorea, tóte pla-
cerile, — tóte justele si naturalile pre-
tensiuni si drepturi, tóta vieti'a si essi-
stint'a nostra??!!

De ce? — Éca de ce: pentru că —
o classe stricata si rafinata de ómeni, folosindu-se de simplitatea si credibilitatea
poporului, a facutu din *statulu publicu*,
din *patri'a comune*, o unélta a ambitiu-

nei si sburdalniciei sale, si — tóte intru
acestu institutu comunu astfelui le-au in-
tocmitu si le intocmescu, incátu tóte sè
corespunda numai meschineloru sale inte-
rese, cu cari deci identifica maretíulu scopu
al statului.

De aci este, că — domnii magiari,
classi asiá crescute si dresate in patri'a
nóstra, incátu — o data cu capulu nu
potu prícepe si concede, cumca in acésta
tiéra, tuturor poporului sale istorice
comuna, si celealte popóra, ér nu numai
celu magiaru, au dreptulu si pretensiunez
naturale, d'a se conservá, desvoltá, per-
fectioná, — intarí materialmente si moral-
mente — in limb'a si nationalitatea loru
prin seutulu si ajutoriulu comunu, — acei
domni, si acele classi, o data cu capulu nu
vor sè scia si sè auda de alta definitiune a
statului, de cătu ca „statu magiaru”, *“numai
intru folosulu, spre inaintarea si asecurarea
reessistintiei si desvoltarii magiare, chiar
de a dreptulu pre cont'a celoralte popóra — mai numeróse decâtua magiarui!”*
Toemai asiá nemtil de peste Laita, in pri-
vint'a pàrtii de din colo a monarchiei,
facia de tierile si poporale negermane!

Ei bine: astfelui cuprinsa si reali-
sata ideia de statu, firesce că nu pote sè
corespunda chiamarii rationali si morali,
precum o definiramu mai susu, a statu-
lui; nu pote sè garantie — inaintarea,
desvoltarea, securitatea de dreptu, buna-
starea si fericirea tuturor poporului
statului; ci — *tocmai din contra, sisteme-
aticamente — vatema, impedeca, face
neposibile acésta in partea mai mare
tierelor, astfelui provoca frecari si fre-
mentari si slabiri recipróce, — neincre-
dere, intrainare si ur'a intre pàrtile con-
stitutive ale statului; — prin consecin-
tia — vine in dirépta contradicere cu
sine, cu chiamarea sa; si — pentru ca
totusi sè se pote sustine — spre alte
scopuri de cătu ale chiamarii sale mora-
li, se supune insielatiunei si fórtiei fi-
sice, si se conduce prin demoralisare, se-
racire, impilare, — *“intriga si sila, bar-
bare uineltri!”**

Éca-vi — adeverat'a stare a lucru-
rilor la noi, de candu cu pactulu dual-
istic mai vertosu; éca-vi esplicarea de-
caderii nòstre succesive, cu o perspec-
tiva desperata pentru viitoriul monar-
chiei Austriace si spaçialmente alu *statu-
lui ungurescu si alu natuinei magiare!*
Au facutu domnii stepanitori ai no-
stri — din ideia de statu — unu *idolu*
cioplitiu alu loru, si — in nevoie loru,
la cari ii-a adusu chiar acésta opera, ei
diu'a-nóptea ni striga si ne indémna:
— *“Inchinati ve acestui supremu scopu si
Dieu! Sacrificati-i tóte; ceci acésta este
— suprem'a bunetate si fericire, — sup-
rem'a detorintia a vóstra pre pamantu!”*

Bine-bine; dar poporale si milioñele
de cetatiuni, mai alesu vediendu-vi por-
tarea vóstra, nisi nu credu, cu atâtu mai
pucinu sentu — adeverulu parolei vóstre.
A trecutu timpulu, d'a se mai inchiná si a
mai sacrificá poporale idoliloru mintin-
nosi, rafinateloru concepiuni ale mai-
striei domnesci — d'a stórcé poporale cu
buina voi'a loru! Predice popii, cei mici
si cei mari, — jure mamelucii — cu
limb'a loru de tereitorie — cătu voru
vré, că — asiá este bine, cum poftesce si
face nalt'a stepanire, carea este de la

D'dieu: — poporulu său poporale, ori cătu
se pléca de necasu si de nevoia, totu sciu
pré bine, că — binele si fericirea celoru
de susu — nu este binele si fericirea ade-
veratului statu, că — sburdările si des-
merdările domniloru — nu sunt redac-
rea si inaintarea poporului, că — limb'a
si scol'a si pung'a si glor'a magiarului —

nu este nici a romanului si nici a serbu-
lui, a slovacului său a sassului! că —
patri'a magiara, cum si-o intocmescu
sie-si domnii, nu pote sè fie legam, intru
carele sè se asecuré, crésca si intaréasca
— *“nationalitatea celoralte popóra isto-
rice-patriote ale acestei tierie!*

“Statulu,” asiá cum ni-lu presenta
si facu sè-lu gustam noii — domnii ma-
giari de la potere, — este lantiulu si
parulu de care ne tienu legati — nu ca
pre cetatiuni spre libertate, progresu, fe-
ricire, ci — numai ca sè li finu si re-
manemul loru slavi!

Da, de nevoia ne placam si adu-
cemu tóte — sacrificiu *idolului vostru*;
dar — Ddieul nostru nu este si nu va
fi acel'a nici o data, tocmai pentru că
este — **oper'a** combinatiunilor si a
maneloru vóstre profane! — Luati-ve
statulu, domniloru, si dati-ni patri'a
nóstra adeverota, si — veti vedé intusi-
amulu nostru adeveratu! —

Diet'a Ungariei se redeschise joi la
4 l.c.; dar parintii patriei nu se presentara
in unu numeru inseñnatu. Noulu mini-
stru-presedinte, C. Tisza, si-presenta
ministeriulu naintea Camerei deputati-
loru; cu asta ocasiune elu accentua, că
crisea de curendu n'a produsu nici
o schimbare politica in program'a de
pan'acilea a regimului, dupa ce totu ace-
lesi persone remasera in ministeriu si nu-
mai cu privire la postulu de ministru-pre-
siedinte se fece o schimbare de persone.

Astu-feliu elu declarà că nu are sè co-
munice vr'o programa noua, ci — pen-
tru liniscirea multora — se affà indemn-
natu a inseñnatu, că guvernul actuale va
nisiu, ca cestiunea bancei naționali si
revissiunea conventiunii vamali si co-
merciali cu Austria sè se deslege cătu
tierelor, astfelui provoca frecari si fre-
mentari si slabiri recipróce, — neincre-
dere, intrainare si ur'a intre pàrtile con-
stitutive ale statului; — prin consecin-
tia — vine in dirépta contradicere cu
sine, cu chiamarea sa; si — pentru ca
totusi sè se pote sustine — spre alte
scopuri de cătu ale chiamarii sale mora-
li, se supune insielatiunei si fórtiei fi-
sice, si se conduce prin demoralisare, se-
racire, impilare, — *“intriga si sila, bar-
bare uineltri!”*

Au facutu domnii stepanitori ai no-
stri — din ideia de statu — unu *idolu*
cioplitiu alu loru, si — in nevoie loru,
la cari ii-a adusu chiar acésta opera, ei
diu'a-nóptea ni striga si ne indémna:
— *“Inchinati ve acestui supremu scopu si
Dieu! Sacrificati-i tóte; ceci acésta este
— suprem'a bunetate si fericire, — sup-
rem'a detorintia a vóstra pre pamantu!”*

Milanu in Serbia, constrinsu de diplo-
mat'a austro-magiara, si-a schimbatu, ce e
dreptu, cabinetulu, punendu in fruntea treber-
loru pe Calieviciu in loculu lui Risticu, dar
spiritulu poporului, *animale Serbiilor* —
firesce, n'a potutu sè le inschimbe cu altele
ore-carí; si asiá — tiér'a striga: *“reebelu con-
tra varvarului turcu!”* si ministeriulu lui Ca-
lieviciu urma a armá si a pregatí tóte pentru
reesbelu, intomai cum facea si alu lui Risticu
si turci — urma a violá teritoriu Serbiei,
chiar ca mai nainte. Astfelui urele si in-
versiunile crescu, si esplosiunea este numai
o cestiune de timpu!

Inca si mai multu inspiratória de grele
ingrigiri este tienut'a de astadi a Russie. In-
cepusera amicili umanitatei dripete in Turcia
de totulu la pamantu, a invinu'i mai vertosu
pre Russia, ba unele organe slave si slavofile
— de adeptulu pre Imperatulu muscularoru,
ca negrigesce, ma a tradata pre Sudoslavi
contrariloru de mórté ai slavismului. *“Politik”*
din Praga, in nrulu seu din 25 oct. a. c. atâtu
de tare si cu atâtu de aspre cuvinte denunciá
acésta a tribunalului Europei culte, incátu ceti-
torii stetera uimiti de atâta curagiu si cete-
sare! Numai o conscientia morale si convinc-
tiunea de unu adeveru mare, este capabile de

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cor-
respondinti ai nostri, si de adeptulu Re-
dactiune Stationsgazette Nr. 1, unde
sunt a se adresa si corespondintele, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea seu
speditur'a; căte vor fi nerfrante, nu se vor
primi, era anonime nu se vor publica

Pentru anunç si alte comunicatiuni de
interesu privat — se respunde căte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
diutu. Pretiul timbrului căte 30 cr. peu-
tru una data se anticipa.

ALBINA

atare limba agera si resoluta. Nu potem sci-
deca ataculu a avutu destulu temeu, dar elu
— a fost greu, si — n'a remasu foră echo!

Pre intrecute musculari incepua a aduna
bani si a tramite intrajutoriul resculatiloru
slavi din Oriente; dar totu d'o data organulu
ofic. alu guvernului rusescu, — din Petro-
pole, precum dejă amintirami in orulu pre-
cedente, vine a-si redică vocea — in numele
chiar alu guvernului, intru interesulu crestini-
loru slavi de sub Turcia.

Memorabili sunt declariatiunile ce se
facu aci, de adeptulu oficialmente. Amen-
tinindu-se co'ntielegerea ce s'a facutu cu cele
alte duoue Imperie, celu nemtiescu si celu
austriacu, pentru restituirea si resp. sustien-
rea pàci in Oriente, se spune curatul că —
„Russia nici de cum n'a sacrificat aliantiei
cu acele dôue Imperie simpatiele sole, ce nu-
trecesce pentru poporatiunile slave din Turcia”
si că — „sacrificiale ce Russia a adusu puru-
ri'a poporatiunei slave din Oriente, sunt atâtu
de mari, incátu ele indreptatescu pre Rusia,
de a si-manifesta acele simpatii pre facia na-
inte Europei!

Apoi vorbesce aceeasi manifestatiune
de marele pericol, cu care amenintia pre Tur-
cia o eventuale intrenire activa a Serbiei si
Montenegrului, si de straduintele coloru trei
poteri, pentru de a prevent periculu, insa
asiá, ca starea creștiniloru sè se indrepte. *“Ac-
esta trista stare in totu casulu trebuie sè incete.”*
De aceea Russia se dechiara gat'a de a ga-
rantá pentru reformele promise de Sultantul;
caci — Turcia in sine nu mai merita incre-
dere! *)

Dupa acésta respicare chiara si catego-
rica lumea politica se astépta la o cu totul
alta politica a Russiei in Oriente si — de acésta
— amicili Turciei se temu, contrarii se bu-
cura. — * * *

Scriile mai noile despre Oriente sunt
calificate de a inspira din ce in ce totu
mai mari ingrigiri. Abia se publicase co-
municatulu oficialie rusescu ce-lu atinse-
ramu mai susu, si indată si fu primiu ambasadorulu rusescu din Constantiniana in o
audientia de doue ore la Sultanu. Generulu Ignatief si spuse verde sultanul, că Imperat-
ulu tuturor Rusiloru nu potu privi cu in-
diferentia la luxuriile ce se petrecu in impe-
rat'a turcesca; de aceea si-sprime parerea
de reu ca sfetniciloru sultanesci inca nu li
succese a linisci, prin introducere de reforme
urgenti si corespondintorie, pre poporale pe
dreptulu nemultumite cu sortea ce li s'a crea-
tu, apoi mai vertosu ca organele provinciale
ale Sultantului esserescia cele mai toroistic
mesure si facia de creștinii ce de voia buna pare-
sescu campulu insurectiunii. Dupa acestea mai
impartesit Sultantului vederile Imperatului ru-
sescu despre reu'a amministratiune in impe-
rat'a turcesca din Europa, precum si ne-inde-
stulirea cu reform'a intreprinsu pentru ro-
gularea finautelor; in urma apoi i espuse
ne-indestulirea generale a supusiloru Sulta-
nului si accentua necessitatea de a pune in vi-
tia cu cea mai mare urgintia reforme radicali,
prin cari sè se puna capetu acestei stari ce
nu se mai poate suferi, caci altu-cum incu-
rendu va trebui se urme intrenirea poterilor
garanti.

Acestu tonu rusescu, atâtu din comuni-
catulu oficialie, cătu si din intrevorbirea gene-
ralului Ingratief cu Sultantul, producendu
ingrigiri in amicili turcului — a inspirat curagiu
multa slaviloru sudici. Si in urm'a acestor
— dupa cum de curendu impartesescu foia
slava „Graniciar” — Scopin'a Serbiei se

*) „Es ist dies die russische Peitsche, welche
durch die Lüfte knallt Worte, wie sie das
Petersburger Amtsblatt dem Sultan zuschleudert,
hat wahrlich bisher kein souveräner Staat zu hören
bekommen.“ Astfelui se spreme „Tag & Presse“
din Viena despre acésta manifestatiune.

fi primul în o ședință secretă, cu 61 contra 43 voturi, declararea de resbelu contra Turcului, alaturându-se acestui vot prelaugă ministrului Bozovic și Nicolici celu dela resbelu și insusi ministrul-președinte Calivici; și principalele Milani — avându de a alege astu-feliu între o criza ministeriale fără plina de ingrijiri și între sanctiunarea acestui concluzii alu sepeinei — să se fie oterit pentru pasiul din urmă. Astu-feliu dară se aștepta în curențu declararea de resbelu a Serbiei contra Turciei!

* * *

Apoi precandu Serbanii se vedu a fi prinsu curagiul: resculatii din Hertegovina și Bosnia — convinsi prim experientele de panăcilea, că toti cei ce din ei dopusera armele panăcumă și se rentorseră acasă în liniște, au fost torturati în totu tipulu și decapitati prin organele provinciale ale Sultanului — se pare că s'au otaritui intr'adeveru „a nu mai reveni viu în man'a Turcilor.” Astfelui Turcii se fi navalită asupra insurgentilor la Beșana, însă după o luptă de dieci ore fura respinsii cu mari perderi; de alta parte apoi navaliru insurgentii asupra Turcilor la Graciaco și nu numai alungara pe cestia, dar li luara multă mintiu și proviantu; de asemenea fura insurgentii invingitori la plaiurile Duga și Piva și în mai multe alte locuri

Apoi și altu-cum se vedu a se fintorsu lucrurile cu multu mai tare încă în favoarea insurgentilor nu numai în afara, ci chiar și în terile resculate, căci se telegrafedia la 3 l. c. din Bosnia, că pana și poporatiunea musulmană — impinsa de lipsa — să fi inceputu în mai multe părți a se aliă cu creștinii resculati și a navalii asupra depositelor de proviantu a armatei musulmane.

Peste totu deci, toti faptorii se vedu a se fi pusu de nou cu focu la lucru, ca să pună odata capetu triatei stări o luerurilor din imperiul cea putreda dela Bosforu. —

Aducarea națiunale francesă se redeschise la 4 l. c., probabilmente pentru ultimă sesiune. Ar si fi tempulu ca aceasta adunare, ce a intrat în vîția la 1871, să se disolve odata și să se delature odata provisoriul si constituința să devina realitate. Desi republikanii pasira în aceasta sesiune pe aren'a luptei parlamentari cu devîsa moderatiunii, totusi se aștepta conflicte aprigi si potă si crise ministeriale, căci luni-a viitora are să vina la desbatere legea electorale, în privința careia sunt diferenție principiali între republicanii si Buffet, acesta voindu alegerile după arondisamente, și cei-a dorindu aperă sufragiul universal după departemente prin liste de scrutin. Fie că aceasta luptă să se finesca cu invingerea parerilor liberalismului moderat al republicanilor. —

Din Spania erași incepă a sosi sciri, ce pare a arată, că Carlistul inca nu este tocmai pe patul de moarte. Se telegrafedia adeca, că la inceputul lunei curenți ar fi suferită trupele regali de sub generalul Reina forte considerabile perderi din partea Carlistilor și că accesu rezultata să fie încurajată forte pe acestia și de aci e tema că Don Carlos va să decapitedie pe generalii ce lătiengă ca prisoneri, pentru manifestatiunile loru de a se impacă cu regele Alfonso. Parallelu însă cu scirea despre victoria Carlistilor se constata și aceea, că devițiunea trupelor regali este de a se atribui comandei ne-griginti; de aci apoi să se fi otarită regole Alfonso, ca cu inceputul lunei viitorie să iecă insusi comandă suprema contra Carlistilor. Astu-feliu se speră apoi sterpira în curențu a acestei plaje ce impedece consolidarea nefericitei tieri sfâsiate prin insisi fiii sei. —

„Strousberg, regele drumurilor de feru.”

Acum că faimosul Strousberg cadiu cu atâtă ruse, și din omu dintre cei mai renomati de b-nosi în Europa, deveni — cum ce dice — cersitoru, cu totu cu famili'a sa, — acumă foile tare se ocpa cu biograff'u lui, propriamente de istoria trecutului lui. Acestu omu, jidau seracu din Prusia, ca co-iliu de 13 ani a inceputu cu speculaționi menute, căsătării jidamii seraci, și apoi a mai scrisu si notitie prin gazete, sustinendu-si astfelu bietă essentia. La 1849 în estate de 16 ani, densulu desperat d'a o potă duce la ceva în Europa, a trecutu în America, după ce cătăva ani practicase la unu unchiu alu seu în Londra. Acolo în America lungu timpu a traitu din instrucțiunea ce o dă în limb'a ger-

măna. Mai apoi, prin unele speculaționi de comisiune căsigașandu-si pucina avere, a returnat la Londra și de aci ca agentă comercială la Berlin; aci curențu la cladirea drumului feratu *Ust-Isterburg* facandu trebură fără bune, de odată omu avutu si asiă se fece intreprinditoru mare, elindu cu profitu si norocu fără multe liniști ferate — în Anglia, Belgia, Olanda, Germania, Ungaria etc. pana candu ajunsă la — atâtă de scumpă și onerösă linia romană! De la aceasta linia datăpul inceputul caderii lui, caderii în rădia, in creditu, in avere!) — Este unu misteriu, că — cum s'ă potu, ca acestu omu, la aceasta intraprinde să pierdă, candu unu pretiu mai mare si o garantă mai bună si mai essentă — nici că se poate cugetă, ca la aceasta linia?! Câte 900,000 fl. în argint (270,000 franci de chilometru), i se stipulase de una milă, cu garantă de 7½ procente, precandu pre mai întrăga linia, o lungime de aproape 140 de milă, nu se gasiau greutăți său impedeceți prin mari spese de delaturat. Si cu totu acestea omulu nostru si cu cameradii săi din Germania si Berlinu fecera a se fură acțiunile de garantă, depuse în Berlinu și le vendura cu pretiuri cum se scie — fără scadiute, și mai tardiu dechiarara a nu mai potă continua cladirea, și România fu nevoie să aduce nouă sacrificia pentru a se vedea rotiția terminată; și — de atunci si pana astăzi, căsătăru drumurilor de feru române remasă incercata, dar *blastemul ei cadiu pre capulu tuturor pecatosilor*, specialmente pe alu lui Strousberg, ale cărui totu intreprinderile de atunci încocu fuseră fără binevenitare, pana ce la urmă din tierra în tierra și huiduită ca unu coticăriu si celău, și — ajunsă ca vai de elu, demascatu pretotindeni de ciarlatanu, și în Petropole arestatu ca celău! —

Avere lui Strousberg pre timpulu norocului seu se prețuia — până la 25 de milioane, și credutu seu de două ori atâtă. Astădi passivele lui, precătu sunt cunoscute — se urea — după unu la 25 de milioane, și avere reale — abia va ajunge döra 15 milioane.

Déca elu, acum 10 ani a fost numitul „Regele drumurilor de feru,” apoi astădi și mai cu multă dreptă potă să fie numitul „Regele ciarbutanilor faliti.” —

Să credeti că déca este în aceasta lume o legă suprema de logica său censocinția și morală eterna, apoi — pre toti *afurisitori inselatori, apesatori și despotați ai Romanilor* — trebuie să-ii ajungsă ușmenea sărătă! și chiar și, său înca mai multu, pre *netrebniții și afurisitori fii ai poporului român*, cari — mereu și-dau sprințul, se naimescu de unele — afurisitori inamicu, tirani și celii ai Romaniei!

Nu este, nu potă să fie binecuvantare în lotria, hotără, și mai vertosu în *perfidia* contra sangelui propriu, în tradarea și degradarea de sine. A trecutu timpulu candu poporul roman, *orbitu și mintite de unu stupid clru* de sub o rafinată ierarchia străină, grăeșu slava, în orbă și amagirea su credea, cumica — *asădă lă facutu Ddieu*, ca să fie *dubitabil strainilor*, să trăiescă din gratia aceloră!! Astădi ori cătu de simplu, atâtă scie și *princeps poporului romanu pretotindeni*, că — *orică reu, ori-ce dusmanii și tiranii, ori-ce vătămare și dorere i se face, i se face pe nedreptu, i se face cu desconsiderare, i manuale sale, i se face in contra voiei lui Ddieu, in contra legilor morali eterne* — i se face prin omenițăi ai societății, prin aceia cari abusandu de poterea fizică, la caru său avintutu *prin mintină și volnică său din intemplare, tindu nu a cultivă și perfectiună, ci a degradă și injudă in veci omenimea*, — și această soindu si pricependu, candu astădi acestu poporu — bunu si de omenia, in dorile sale, *prin sunspinale sale blastema dusmanii sei și pre fii cei netrebniții ai sei*, și și că acestu blastemu se prinde și — *pre cei blastemati — ii băte Ddieu*, precum batău pre Strousberg! —

Cernauti, în octombrie 1875.

Prin „hamanul” petrecutu în Cernauti în dilele de 4, 5 și 6 octombrie a. c. nău căstigatu nemicu orbitii nostri stepanitori, ci au stricatu mai ve tosu, atâtă siesi cătu și imperaticei, prin nescocintiță loru nepatriotică și lacomia semitică; și noue, — contra carora au nascocită bacchanaliile — ni-au fost intru folosu. — Eea cum, Bucovina era o tierra păcincă, liniștită, uitată de lume; și, oligarchii st-panitori, faceau intrinsă ce voiau, fară temere de omeni, fară controla. Acuma tierioră năstra au devenită interesante, atragendu luară amintu a lunii mari. Ea — carea înainte său că nu șăsista pentru multe popore de felu, său șăsista figură ca o coda a Galiei cu poporatiuna rutenu că și pările invecinate ale Galiei, — începe acuma a trece de notiune geografică-politică și a-i transpare inca și colorea originală pictură pangariturile, cu cari au fost încarcat oameni crudii și vitregi.

Pretotindeni incepu omenii a se informa — atâtă cei nointeresati cătu și mai en séma cei ce ambla după nodu in papura, cum se dice să fie cei din Berlinu — și astă că și în Austria există o „Horzegovina” unde se calcă în pictură drepturile garantate ale națiunilor istorice, carea chiar după cea mai nouă sta-

tistica a contrarilor intre se inca și acumă in numeru totu celealte poporatiuni conlocuitorie, căci Romanii numera inca in Bucovina — 240,000 de susfete. Nu suntem noi caușa acestor descooperiri, noi am fost pururea atâtă de foali, incătu suferindu ne feriamu de a ne plange pana să în foile naționale din Austria, pentru că voi am să evităm și umbra unei banueli din partea fratilor conlocuitori, pe cari ii-am primi cu bratiele deschise și ii-am crescutu mari — in daună năstră.

Prin serbarea loru au aciatu apoi stepanitorii nostri mai de departe interesulu naturale și conștiința de consangonitate in frati nostri din Romania, dandu-li ansa de a-si aduce aminte de noi cei asuprati si uitati, si temeu de a se interesa de sorte dea nostra, de ocamdata compatisindu-ne celu pucinu. Si intru adeveru! eci din Romania trebuie să se îngrijescă de noi mai multă decâtă pana acuma, chiar din indemnul conservării proprie. Căci ne-paralizandu materile de băla, adunate in Bucovina in contra trupului național român, neprevinindu sistemul de derapanare a stării materiali și morali prin străinism — role mai mari decâtă insasi germanisarea, — acea băla carea dela noi să-are simptomele dejă in Moldova, atunci — rotacu cuventul dicindu: Dōme feresce să ajunga și ei dilele noștri!

Ince să altoum sărăcadă se no sprințea frati de din colo, ca unii ce-su mai favoriti de sorte. Poporul nostru in cea mai mare parte au remasă inca intactu, înse i lipsescu conduceri, o intelegrăția naționale, fară carea se poate perde usioru sub imprejurările de acum. Iu orasă său perduță dejă burgescă româna in cea mai mare parte; de asemenea și rediesii si in mare parte să nobilimea cu moșie mai mari. Clerulu, unică intelegrăția ce sărăcă cuveni să fie conducețorul naționale alu poporului, este mai peste totu indiferente, ba mai aplecatu adesea intereselor straine, avându o crescere cosmopolita și aristocrată; parte ince și neputiniosu, fiindu fară disciplina si tororizatul de susu, incătu nu are nici măcar curagiul de a stă peatru cele curata religioase si bisericesci. Diregatorii naționali in servitiele statului avemă pre pucinu, de asemenea si profesori, si cei ce sunt — vai de ei.

Ni lipsescu scoli naționali, medilice de cultura, barbati, înse înainte de tote — bani, căci bani fondul nostru bisericescu nu se întrebuintă in favorul nostru. Nu potem susține nici macar o sfântă națională in tierra, fară; care se poate sporiu, disciplina, controla ba ce este mai multu, — somotatoa năstra din Cernauti nu are medilice de a cumpăra nici măcar operele celor mui de frunte scriitori romani, er in daru nu-i vine mai nimică!

Deci, dacă o armuirea năstra, careia i platește poporul nostru biru greu și-dă fetiorii ca se sangerodie pe campurile de luptă, na se îngrijesc de cultură năstra națională, ba n-o impedece: — atunci să ne sprințea frati nostri de unu sange, dacă dorescu seriosu ronascerea naționale si lucra pentru ascurtarea elementului latinu in Orient. Sprijinău înse să nu fie numai in articole de diurnale, — cari si asiă ni le conti ca procurorul de statu, cum su confiscatu de unadă totu diurnalele trameș din Romania, pana si cele sub cuvertă, p ecum „Convorbirile literare,” — ci mai verosu prin f-p, cum dice dicală coa buna betranește: *Tace si face*! —

In fine prin jubileu din Cernauti s'a mai medilocită unu bine fără pretiosu pentru noi. Poporul adeca a inceputu a face socota si — desi există inca in poporul prin tradiții amintirea stării de sub „barbarismul turecesc,” cum-i place unu domnul dela nou înființată universitate a minti istorică — totusi elu astădi totul in nefavorul fericitorilor „par force” ai poporului. Au fost multe reușită pe candu sub Moldova, mai alesu din partea Tatarilor. Dar' omenii erau celu puțin scutiți in timpu de fômete de biruri, ba sprințini din ambarele publico, nu ca in 1866, unde muriau pe utilite cu uscăto. In acel timpu de urgă, nobilimea năstra națională deschide granarele sale pentru poporul suferindu; ocaruiure ince nu arestă atâtă interesu pentru ladile satelor ca acumă, unde trameșe cu poruncă „deputati” la Cernauti „pentru Imperatru” pe spesile comunali și cheflui acolo pe deputati cu cheltuială tăioi, careva va avea inca să mai simțișe deputatile fară scire. Se vorbește adeca că domnii au de gandu să mai arunce 5,000 fl. pe tierra, după mai este de platit rachiul de intușismu, co l'au cinstițu — deputati. Apoi in urma se dice inca din betrani, că și de eiuma puteau scăpa odenișoare omenii prin codri, dar astădi de ovrei camatari cu 200% nici sub pamant!

Au trebuită deci comitetul dela iubileu să tramite pe la comune carti comemorative-comparative pe cari sătă sinoptici timpul de odenișoare și „timpul de acuma,” ca să mai dea la tineri boldu spre cugetare si asemeneare. Bine au facutu. —

Totvaradă, Muresiu 25 oct. 1875.

Diu'a de alalta-ieri, 23 octombrie, s'a facutu memorabila poporului din acestu juriu, avându elu norocirea, a fi suprișu priu o veziuță a Preșantitului parinte Episcopu alu no-

stru Ioanu Metianu, carele cu adeveratul zel apostolicu veni de-si facă visitatiunea in comună din protopopiatul nostru si anume: Sosindu II. Sa cu terenul la statuia Soborsinu, au fost intampinatul de protopopul tract, du Isosifu Belesiu cu mai multi preoți, onoratori si numerosu popor, cari apoi cu totii, impreuna cu Preșantitul Archipastor, au ceretatu mai antau biserică din Soborsinu, unde parintele Eppu a investită poporul adunat, ca să-si iubescă credință, biserică si scolă; l'a indemnă spre fapte creștinescă si deosebitu ca să-si crește pre fii scolăi investitura si cultura, morală creștinescă.

Dupa această a ceretatu II. sa scolă, punându intrebări scolarilor si arendându-l solușa investitura, precum și săracă celor lipsiti de investitura. — A mai ceretatu inca și casele onoratoriilor din Soborsinu, adeca a celor, pre cari ii-a tinenți demni de vedință sa.

La mijdiadi, între babuștilu pivelor cu numerosă suita a sosită in comună năstra Totvaradă, unde asemenea a visitată biserică si scolă, arendându si in faptă si prin cuvinte dragoste ce are către fii susfetesci, — invintându, mangindu si intarindu-ne in strămosescă credință, — și specialmente indemnându pre toti la sprințarea investitura — prin carea se nobilisează susfetul si omulu se deprinde a-si caută fericirea vremelnică si vecinica, propasindu in desvoltarea potrivitoru sale — alaturia cu poporale conlocuitore mai inaintat. — Cuvințele rostită din anima parintescă au fostu bine pricepute de fii susfetesci si acesti s'au perdută dejă burgescă româna in cea mai mare parte; de asemenea si rediesii si in mare parte să nobilimea cu moșie mai mari. Clerulu, unică intelegrăția ce sărăcă cuveni să fie conducețorul naționale al poporului, este mai peste totu indiferent, ba mai aplecatu adesea intereselor straine, avându o crescere cosmopolita si aristocrată; parte ince si neputiniosu, fiindu fară disciplina si tororizatul de susu, incătu nu are nici măcar curagiul de a stă peatru cele curata religioase si bisericesci. Diregatorii naționali in servitiele statului avemă pre pucinu, de asemenea si profesori, si cei ce sunt — vai de ei.

Bunul Archipastor a ceretatu apoi ambele scoli si a examinat pre scolari, dela cari primindu responsuri multicomitoru sa dusu mangaștu, cu buna sperantă, că asemenea și pentru sustinerea a două scoli poporale — dintre cari a două se găte in anul prezentă, numărăsi de preoți. — Dupa finitul serviciului divinu, a cuventatul si acel poporului, despre scopul celu mantuitoriu prin perfecționare, destepăndu si indemnându poporul roman, ca să cunoască si el calea pre care se poate apropiă catre Ddieu, adeca: să-si cunoască drepturile și deterioriile celu legă catre Ddieu si deaproape; — în fine esprimându-si bucuria si mangașea că vedințu cum poporul din Cipolnasi e crescutu in credință creștină strămosescă, documentându această prin dedicarea si indreptările unei frumosă biserică, conforma recomandării estetice, altora de exemplu si modelu, — si că totu — asemenea risușintă arăta si pentru sustinerea a două scoli poporale — dintre cari a două se găte in anul prezentă, numărăsi si spațioși, din materialu solidu, cu incaperi pentru invetamine.

Bunul Archipastor a ceretatu apoi ambele scoli si a examinat pre scolari, dela cari primindu responsuri multicomitoru sa dusu mangaștu, cu buna sperantă, că asemenea și pentru sustinerea a două scoli poporale — dintre cari a două se găte in anul prezentă, numărăsi de preoți. — La prandină sa pana sărăcă II. Sa a petrecută in jurul numerosilor ospăti alesii la casă si mesă a ilustriei familie Moisesci; și cu trenul de zăra a calatorit spre Ardealu, între felicitări multine si urările, ca Dlu Ddieu să-l reîntorce in pace si sănătosu, in binecuvintării-a Dioceza. N. Avramu, docinto.

Franzendorf, in Carasius, oct. 1875.

Dela infinită creație acestei colonie montane pe la 1793 pe locuțu ce se dicea Valingu, tocmai pe timpul celu dantă alu suori la Tronu a fericitului imperator Franciscu I. întră casă redată atunci in pripa pentru coloniști, ună a remasă destinată de scolă româna gr. orientale, pe sănă filiorul poporului roman de atunci,

acuma și vediu lumină lumii, prin stării torii activi zelui al numitorilor, o scălu în ea mai deplină măsură coresponditoria — atât legii, cătă și trebuințe. Intrugă poporului romanu deci fiindu incantat de marinăsă faptă, viu prin acăstă a aduce în numele aceluia mare multumita — aducu onoatului suprem d. inspectorului domeniului prenum si Dominiului si tuturor cătă — prin bunavointia, cu cuvântul si cu faptă, au contribuit la redare scările noastre!

Ioane Popescu,
doctoare gr. or.

Literariu.

Precum ni se scrie din *Bucuresci*, cătă mai curenț va apărea acolo:

Dictionariul limbii medicali române,
de Frédéric Damé, autorul noului *Dictionnaire romano-français*, si de C. N. Chabaudianu, Doctore în medicina dela facultatea din Paris.

Opul se va publica în fascicule bi-mensuali, și va dă aproape 60 fascicule. Pretiu — nu se notifică.

(Anunciu.) Provocat și rocat din partea mai multora domni Invetitori spre a li trimit „Istoria patriei“ intrugă regatului Ungariei, prim acăstă și abeseu a face tuturor cunoscute, cumea cu amu compus acăstă carte scolare de mare folosu pentru scările noastre populare confesionali si sunu decisi a o pune sub tiparul pe langa următoarele continutui:

1. Déca fia-care domnu Invetitorului va insinua de cătă esemplarile are trebuință?

2. Déca mi va trimit fia-care prenumerantă anticipativă, adeca înainte pe diametru pretiul esemplarelor prenumerata, cu să me potu și eu ajutoră intru s'aportarea speselor de tipar.

3. Pretiu unui esemplariu va fi numai 30 cruceri v. a.

Formatulu si marimea acestei Istorioare va fi căsăt alu (*Geografie Ungariei*) de mine edate.

La subserisulu se mai afă de vendutu:

a) *Tabele de parte* cu tipuri colorate si indepartate; pretiu 3 fl., 50 cr.

b) *Geografie a Ungariei*; pretiu 30 cr.

c) *Fisică populară*, după Bopp si Krämer; pretiu 25 cr. —

Scriorile să mi se adresedie: per *Dénes la Lapusinu-romanu* in Transilvania.

Demetru Vona mp.

V. protop. si insp. scol.

Nota: Celealte Onorabile Redactanti nationali sunt rogate cu piecătune, a reproduc si ele acestu *Anunciu literariu* in coloanelele pretiulilor foi ce redigu. —

(Spre scire!) Neavandu inca destule prenumeratuni, ca să potu edă la terminu cartea de „Cuvântul bisericesc și funerar“; in speranță că curenț vor mai incepe, prin acăstă vinu a prolongi terminul până la finea lui februaru 1876. Pan' atunci rogu indulgintă celor pucini preștimati domni prenumeranti, cari dejă au binevoită a me onoră cu sprințirea loru prin prenumeratuni. — Kétegháza, 15 oct. 1875. Iosifu Ardeleanu, presbiteru.

La cassariulu Societății academice române, dlu Andreiu Adamescu, in Bucuresci, localulu Academiei, se afă următoriele cărti:

Dictionariul limbii române, tomulu I, intregu, din tomul al II fascicule 15. Pretiu pronumeratuniu pentru Dictionariul intregu 40 lei noui; după esirea complecta de sub tipar, pentru cumpăratori 60 lei noui.

Grammatica limbii române, partea analitică, de Timoteu Cipariu; pretiu 5 lei noui. *Operele lui Cornelius Tacitu*, traduse de Gabrieliu Munteanu. Pretiu 6 lei noi. —

Commentariele lui Iuliu Cesare de belulu galicu, traduse de C. Copacianu. Pretiu 2 lei noi. —

Commentariele lui Iuliu Cesare de belulu civil traduse pe I. F. Calianu, sunt sub presa. Pretiu prenumeratuniu 2 lei noi. —

Descriptio Moldaviae de principale Demetru Cantemiru in limbă originală latina, cu Chart'a Moldaviei si cu unu facsimile alu autorului. Pretiu 4 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu I, cuprindu desbaterile si lucrările societății in sesiunea anului 1867, 1868 si 1869. Pretiu 4 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu al II., cuprindu v. eti'si operile si ideile lui Georgiu Sinai, de A. Papu Ilarianu. Pretiu 2 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu al III., cuprindu desbaterile si lucrările societății in sesiunea anului 1870, si unu studiu a supra poetului A. Donici, de G. Sionu, actele de donație ale lui Zappa si Al. Cusa. Pretiu 2 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu ala IV., cuprindu desbaterile si lucrările Societății din sesiunea anului 1871 si unu studiu asupra vietiei lui Georgiu Lazaru, cu una efigia a acestui Romanu nemoritoriu, de P. Poenariu. Pretiu 2 lei 50 bani. —

Analele Societății academice române, tomulu al V., secțiunea 1, cuprindu desbaterile societății din sesiunea 1872; secțiunea a II, cuprindu unu studiu despre incercările fa-

cute pentru dezvoltarea sciintierilor naturali in Romania, de Dr. Anastasiu Fetu; si unu studiu asupra teoriilor lui Darwin de dlu G. Baritiu. Pretiu 3 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu alu VI., cuprindu desbaterile societății din sesiunea anului 1873, si unu studiu asupra campaniei din anul 1444, batalia de la Varna, de G. Baritiu. Pretiu 2 lei noi. —

Analele Societății academice române, tomulu alu VII., cuprindu desbaterile societății din sesiunea anului 1874, si unu memoriu a supra portretelor Domnilor romani de Demetru Sturza, apoi fragmente din istoria regimentului alu II. romanesc marginiaru din Transilvan'a de G. Baritiu. Pretiu 3 lei noi.

Afara de aceste se mai afă dopuse:

Dictionariu topografic si statisticu alu Romaniei de Demetru Frundescu. Pretiu 5 lei noi.

Eclibrilu intre Antithesi, de I. Heliade Radulescu. Pretiu 12 lei noi. —

Tentamen Criticum in lingvam romanam, de A. Treb. Laurianu. Pretiu 7. 50.

Istoria Romanilor, de A. Treb. Laurianu. Pretiu 5 lei noi. —

Tabula Daciei antiquae, de A. Treb. Laurianu. Pretiu 1 lei nou. —

Chart'a Daciei Moderne, de A. Treb. Laurianu. Pretiu 1 lei nou. —

Varietati.

X (Ierba naște de timp) Mai de prin tōate părțile de către medie-năpădă so scăr reporturi, cumca ierba s'a pusă estu timpu cu 4—5 septemani naște de ce i-ar si rondul. Si de prin Germania sosescu sciri despre frig si neua — straordinaria, dar apo din Russia se scrie, cumea mare parte chiar comunicatiunile sunt intrerupte de 14 dle prin ometul colu cumplit si că in intră Rusia se sente unu frig, cum pre a estu timpu nu se mai pomeneșce a fi fost. La noi in Austro-Ungaria, pria munti inca a minu-tare si temperatur'a mai in multe rondu inca de pe la mediocul lui octombrie — cadiu sub punctul de inghiatire. Dar pre campii, mai verotau prin unele părți, si anume in Transilvania si părțile invecinate cu ea, in locu de neua a cadiu multa plăia, carca pe unele locuri a si causatu daune. — Cam totu asemenea sciri si din Francia, Spania si Anglia. Si din părțile muntoase ale României se scrie despre amblarea de astfelui de timpu, pre-candu de la Dunare ni se spune despre timpu de 10mna minunatu de frumosu.

□ (Cursu său intreceri de cai in Bucuresci) Luăm cu placere conștiinția, că la inițiativa Domnitorului Carolu s'a înființat la Bucuresci, pentru România, unu clubu de „Jockey“, clubu pentru sporturi nobili, si acestu clubu in 12 oct. a. e. arangiu cu celu mai frumosu succu — primulu cursu de cai pe Camp'a Ferestrelui, in vecinetea capitalei. La acestu mandru spectaclu, favoritul de unu timpu cum nu se pote mai frumosu, participara si MSSL Domnitorulu si Domn'u, si — mai tōta poporatuna distinsa din capitala, firesce si multime de straini, unii intrandu in concuranta la alergarea cailor. Caii romanilor au reportatul tōto invingerile, de frunte. — Nu trebuie nici se spunem dora că aceste intreceri si luarea do jremie considerabili prin invingotori, se facu pentru in-curajarea si resp. in bunatatile prasirei si cultivarii de cai in tiéra. —

○ (Heliograful său Telegraful solaru) Se o upa multu in Englera de unu instrument de curenț inventat de D. Maue si destinat de a telegrafă in departare prin mediul radierilor sării reflectate de oglinda. Instrumentul pōrtă deci numele de heliograf; elu este basară pe observația forte simple, ca o oglindă de latimea palmei manei păte, candu ea primesce radiele sării sub unu anghiu convenabil, să le trimite pana la 20 sau 30 mile de distanță, in timpu ce o oglinda de 8 palme in diametru, primindu aceles radie, este, pana la distanță de 100 de mile, totu asi de visibile ca si o stea de prim'a marime. Basandu-se pe acestu faptu, D. Maue a asiedat o oglinda intr'o redicătură ce permite să trimite radiele solari reflectate la suprafata sa catre unu punctu de care alu orisonului, pe urma a imaginat o cliecia telegrafica, care, prin mediul intermitentelor trimiterelor radierilor reflectate, de pe durata stralucirii, dă tōte literele alfabetului si cifrele. Diu'a, prin ajutorul sărelui, năptea prin ajutorul unui istoru intinsu de lumină artificiale, se va potē deci trimite forte de parte o depesă telegrafica, pe care nu va potē-o nimică opri. Singurul punctu de care va trebui să se preocupe va fi acela de a sei, prin mediul envelorului nivellu, de cătu, de la unu dealu său unu munte nu va veni faptuindu ca unu paravanu, se opuna unu obstacolu nostrabatutu la radiele luminoase. De cătu heliograful este destinat la unu brilant viitoru, de cătu nu chiar la unu monopoli completu in telegrafă militara, clu va dă asemenea importante servicii substituindu-se in unele casuri comunicatiunilor telegrafice actuali pentru afacerile vietiei de tōte dilele. Astu felu in tōile tropice, unde păcăla poporatire si climatul facu forte grea intretinerea statuiilor telegrafice, prin elu se vor potē strabate lungi distanțe, se vor potē pune in comunicare centruri co-

merciali forte indepartate. Acestu instrumentu este inchis într'o cutie de patru palmace si diuometru in diametru si nu cantaresce mai multu de două livre. —

= (Progresul in invetiam ntu si cultura poporale, sub unu guvern patrioticu onorabile.) Cine ar luă astăzi la mana statistică scărilelor si a scărilelor din Italia, său adeca din principalele ei, pe cătă timpu ea stă sub — *Suntul Parinte, sub Regale Bomba* si mai cătă toti alti Despoti, si ar asemenea datele de pre acelu timpu, cu datele despre starea de astăzi a scărilelor, invetatorilor si scărilelor, sub steaua naționale-liberale a lui *Victor Emanuelu*, de buna săma că — ar avea ce să admiră! Buletinul oficial alu Ministerului italiano tomai publică o aratare detaliată si exactă despre numărul, starea si progresul scărilelor populare in intră Italia pre anulu 1874. Din acăstă afămu, că in acelu anu Italia unita, cu o poporatune de 25 milioane, numeră: 42,920 de scările, — cu 742 mai multe de cătu la 1873. Intre acelu scările, publice erau: 35,583, er 7337 private. Numerul scărilelor ce cerceta la 1874 acelu scările era: 1,826,381, intre cari — 1,009,020 băieti, er 827,361 feti. In asemenea cu anulu precedent 1873, in anulu 1874 s'a sporit nrul scărilelor cu — 38,785. Numerul invetatorilor la aceste scările a fost in 1874: 45,596, cu 1165 mai multi decătu in anulu 1873. Intre acestu nrul de invetatori, 8927, sunt din clero. Spesele acestui invetitamentu se urca la 24 milioane lire, adeca lei nuoi, din cari peste 22 milioane pōrtă comunitățile si celelalte diverse corporații, er bugetul statului numai vr'o 230,000 de lire!

De aci se vede, că in Italia de astăzi, cam totu la 520 de susete se vine una scără totu la 550 de locuitori — unu invetitor, si totu după 18 susete se vine unu scără, si adeca totu după 6 de parte barbatescă unulu, si după 8 de parte femeiescă — un'a. Imburătorul este, că — decandu s'a constituit Regulatul unitu alu Italiei, pro fiecare anu numerul scărilelor se sporesce cu căte 600 — 1000, alu invetatorilor cu căte 1000 — 1300, er alu scărilelor cu căte — 30 — 40,000!

Dupa acăstă proporție, România libera ar trebui să aibă — 8500 de scările, 9500 de invetatori si 350,000 de scările; — durere că n'are nici una cincă parte!

Noi, Romanii din Austro Ungaria, ar trebui să avem unu pōrtu: 5000 de scările, 6000 de invetatori si vr'o 225,000 de scările. Dar — vai ce de parte suntem de acesta stare de progresu! —

† (Necrologu) Teodoru Busdugu, protopopul Bistritie din Trânia, in carcatu de ani si de o activitate neobosită pre terenul bisericesc, scolar si național, fiindu preșbiteru dela 1827 si protopresbiteru dela 1755, repausă in Domnul la 14 oct a. e. in alu 76-lea anu alu vietiei. — *Fia-i tierin'a usioră si memor'a eterna!*

△ (Tunelul pe sub mare.) De vreo-două-decii ani s'a ivită nonumerate proiecte pentru un'a mai buna si mai usiōră impreunare a porturilor angleze cu cele franceze, si fie care dintre aceste proiecte s'a luat in risu asemenea ori si carei chimere.

Inca in anulu 1838 Thomé de Gamond a scrutat straturile de pamant ale canalului la Manche, cu scopu d'a erue, de cătu se poate construi aci unu tunelul său ba. Scrutările n'au avutu nici unu rezultat practic. — Una seria de alte planuri deci a datu uitării zidirea unui tunel. S'a propusă adeca, a constru preste canalul unu podu pe stâlpă si se stăcă a supra apei 170 metri. — Intre mai multe asemenea planuri si proiectări, Bessemer cugetă a fi datu de pētră inteleptiunii, propunendu construirea unei naie trocutorie, provaduă cu casutie pendentu in două rinduri, cari se apere caloturi in contra bolilor de mare. Acestu planu ince asemenea nu se potă execuția, pentru că trecerea de la Calais la Dover este impreunata cu multe si mari scaderi, pe candu tunelul submarinu ofere cele mai mari casciguri si usiōră comunicatiunile intre France si Anglia. — Astu-feliu érasj aju se lucrul la planul cu tunelul.

Astădi este tempul să ne interesăm mai d'apropă d'acăstă marétișă si folositoria intreprindere, fiindu că la 20 iuliu adunarea deputatilor Angliei a primitu si la a treia etare concesiunea tunelului, éra adunarea națională franceză a recunoscutu de urgente reportul la supra tunelului si numai de cătu, după desbaterea bugetului, va luă acel report la pertractare. Acuma dara nu mai este vorba d'o chimera, ci de fapte plinute si in anulu 1882 primulu vaganu alu căii ferate are să treaca prin tunelul de la tōmuri Franciei la si Angliei.

Astădi naiele mari nu potu trece canalul, pentru că prin fluctuația atlantece de cătu apusu canalulu este pr̄e prundosu; éra prin comunicatiunea cu naiele mici, cum se intempla acuma, caloturi au să suferă multe sguduri si sunt forte espusi bolilor de mare; apoi si pericolul cincinilor de naie inca este forte mare, căci canalulu este acoperit de o negura forte groză. Si aceste impregiurări retinu pre multi de la calotari a preste canalulu anglo-francez. Este dara usiōră de priocputu, că tunelul are să fie de mare importanță. Prin facerea tunelului nu mai se delatura pericolarea vietiei pasagerilor.

riloru, dar se mai ajungu și alte avantajie. Asă transportarea marflor si comunicatiunea persoanelor pre calea tunelului se intempla mai ieftinu, mai iute si capul lucrului, cu mai mare securitate. — Caleorii, negotiatorii si tehnicul ascopă deci cu mare incordare seversirea acestui opu conceputu cu mare calecare; insă si politicul si strategul urmarești cu viața interesare aceasta înăuntru junctiune de două tiere mari si avute.

In anulu 1867, pre tempul expozitionii universale francese, s'a coptu proiectul pentru tunel. Thomé de Gamondu adeca se redice din nou atunci cu parerile sale, cari acă au aflatu resuțu si incordare la inginerii John Hawkshaw si Brunless; toti trei apoi s'a unitu a conduce partea tehnica a intreprinderii intrege, după ce spre acestu scopu s'a înființat societatea engleză numita: „Channel Tunnel Compagny Limited.“

Amentitii ingineri au inceputu lucrările de probe si s'a convinsu prin cercetările facute, că pamentul este potrivit pentru facerea tunelului. Pamentul, prin care are să se sfideră tunelul, constă din varu mōle. Stratul de varu este neintreruptu si celu puțin 500 urme naltu. Intre partea de susu a tunelului si între patul mării aru remaină unu strat de 200 urme grosu, care stratu, după parerea oménilor de specialitate, nu este espusă nici

